

"Застава" излази сваки дан двапут, а недељом сваког и дана два недеље и свака једнаред

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За оглас плаћа се по 12 пот. од сваког претплатничког ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 32

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Калај и Буриан.

Скоров неуређени одношаји у Босни и Херцеговини и незаконито поступање владиних чиновника према домородном народу јесу поводом, да сваке године на делегацијама устају српски, хрватски и чешки делегати у одбрану овог угњетаваног народа оптужујући владу и управу стварним догађајима. Сваке године смо слушали најпре од Калаја а сада од Буриана где одбијају све ове стварне оптужбе и то са таквим цинизмом, да је то већ срамота за европску дипломатију.

Калај и Буриан се ни у чему не разликују. Као што је Калај угњетаво народ босански преко својих масно плаћених чиновника, исто тако чини и Буриан. Као што је Калај зајавио то, исто тако се са фертушунг-системом служи и Буриан, но још више, Буриан једноставно за гола факта вели да она не постоје, он их као мађионичар једним мигом учини невидљивим. И чак не дозвољава да се сав садржај оптужбе изнесе путем новина у јавност, и тако је омануо и делегације и јавност. Читајте само све пештанске и бечке новине, па ћете тамо говорити Бианкинија, Клофача и Краснојевића наћи скривене, силном скривене, само да се не зна у јавности шта се све дешава у Босни. Буриан је чак тако далеко ишао, да је и своје одговоре унакажене и скривене пропустио у јавност.

Бурианов „фертушунг систем“ је јасан, тенденција му отворена. Она нам јасно говори, да аустријска управа свесно, хотимице зло управља овим земљама, она систематски ради на моралном уништењу овог народа и на материјалној пропасти му. Да може и даље тако радити, фертушује скандале, зајављује чак своје одговоре. — Буриан је чак противник да му се име и дела славе и спомињу. Исто као Калај.

Највише Калајевске вештине и начене применио је Буриан код одговора на Краснојевићеву интерпелацију. Ту се служи свим гадним средствима, којим се служе стари званичници босанске управе. Овде је Буриан од њих информисан, и скоро по заповести босанске владе у Сарајеву радио. На интерпелацију Краснојевићеву, да се са босанским ђацима у бечком конвикту ропски поступа, Буриан не одговара на тужбу, већ тужи ђаке, баца се блатом на сав босански народ. Буриан вели да у конвикту влада уводит ред а да се ђацима зато не свиђа тамо што босански ђаци по свом домаћем образовању нису свикли на ред. То је најлакши поступак у одбрани, напаст и оптужити тужиоца. Тако је исто радила земаљска влада

код штрајка тузланске гимназије. И тако је влада на крају да од себе и свог несавесног директора Ајзелта одбије кривицу, бацила ову на Србе професоре и њих кавнила. Исто тако цинички, брутално одговара Буриан и на питање у ствари муслиманске аутономије. Буриан одговара, да се због међусобног раздора нису муслимани могли изабрати поверенике о којима би влада могла преговарати. Влада је удесала преко својих шпијуна и плаћеника да унесу раздор у вође, и сада оптужује народ муслимански. Овим само доказује да неће ништа да учини за муслимане, и да муслимани од Буриана немају шта тражити.

Највише је симптоматичан Бурианов одговор на интерпелацију Краснојевићеву због штрајка на тузланској гимназији који одговор такођер није ушао у јавност кроз новине. Буриан изјављује, да је директор Ајзелт потпуно правилно и по законима поступао. Дакле знај народ српски, да је Буриан јавно у делегацијама санкционисао неваконитост, дивљаштва, тиранију над српским ђацима на тузланској гимназији.

После оваких одговора босанском народу мора бити јасно, да на делегацијама у Бечу и Пешти не може више тражити ни заштите, ни праведно решавање својих животних питања, нити тражити закон да се праведно испуњава.

Буриан стоји на истом тиранском-биројатском становишту као и Калај. Он више није ваступник окупираних земља, и док је он у делегацијама, и у опште овакав човек, дотле аустријске и мађарске делегације не могу бити она инстанција, откуд се босански народ може добру надати.

Српски и муслимански народ Босне и Херцеговине мора тражити другу инстанцију, на којој ће моћи безакоње и неправде, које јој чини Калај-Бурианов тирански бирократски систем износити и тражити да се у земљи отелоне. Борба од 28 година са овим тиранима потврђује то. Народе српски, тражи друге људе, тражи друге инстанције, где ћеш моћи своја животна питања праведно решавати. В.

Српски народно-црквени сабор.

— Пета седница. —

Одговарање седнице.

У 10¹/₄ сати пре подне долази патријарх са епископима. Света је црплет пуно и на галерији и око посланичких клупа. Записник прошле седнице вере ради потписује се, а др. Душан Поповић примећује, да је он у ствари „Заставина“ писања само цитирао, што је „Застава“ на-

писала (Гласови: Нисте цитирали већ на памет говорили! Др Душан Поповић: Ја умем и на памет цитирати. — Смех.) „Застава“ није донела изјаву верно, зато треба у томе исправити записник.

Поднесци.

Патријарх пријављује, да је др. Ника Максимовић поднео оставку на чланству у митрополијском црквеном и школском савету. (А где су други?) И да су приспели протести против избора пароха Паје Зековића и дра Миливоја Бабића. — Прво узима се на знање, а протести се упућују верификационом одбору.

Стенографи.

Потпредседник др. Никола Бурђевић јавља, да је извршио одлуку гледе стенографа и дошли су већ данас Момчило Радовановић, адвокатски приправник и Драгољуб Марковић, свршени правник, а Младен Спасојевић, учитељ стенографије доћиће сутра. Сваки ће имати дневнице по 20 круна. — С одобрењем на знање, а уз то, да се извештаји стенографски штампају после сваке седнице у 500 комада и поделе међу посланике.

Адреса.

Патријарх предлаже да се у времену до нове године сачини и у сабору претресе адреса краљу. — Прима се једногласно.

Конституисање одбора.

Епископи Змејановић и Шешковић, даље прота Божа Поповић и други председници појединих одбора јављају, да су се ти одбори конституисали. — На знање.

Верификациона расправа.

Др. Бабић, известилац привременог верификационог одбора, извештава, да је одбор проучио све списе гледе оспореног мандата и предлаже, да се мандат дра Богдана Стојановића, посланика пакрачког, оверови, а протест одбије. Износи разлоге за то.

(Самосталци громко вичу: Хоћемо генералан извештај прво, па онда ћемо решавати о појединим мандатима.)

Др. Миша Михајловић препоручује, да се оверови прво овај мандат, па да се онда даље ради, но самосталци на то дижу велику вичу вичући: Нећемо то, већ тражимо прво генералан извештај. Др. Михајловић препоручује најзад, да им се удовољи.

Затим др. Влада Манојловић, др. Бабић, поп Михалцић, др. Мушички, др. Рокнић, др. Хаџи, др. Миша Михајловић, Мита Клицин у краћим и дужим језгровитим и пуним разлога говорима правдају поступак верификационог одбора, који хоће, да се расправља посебно о сваком мандату. И позивају се у томе на

закон и пословник као и на праксу. Али за све време док говорници посланици радикалне странке, многи чланови самосталне странке, љуто раздражени, упадају у реч и јединственом дреком и добацавањем жестоких израза, као што су: То је лаж, насиље, силовање, клотира и т. д. Нарочито се у томе одликују: уредник „Србобрана“, Прибићевић, браћа Буда и Милан Будисављевићи, Душан Поповић и други. Тако, да не само вичу и сметају упадцима говорницима, него без сваке невоље бесомучно скачу и лупају песницама о клупе.

Др. Душан Поповић довикује: „Хоћемо, да вас присилимо, да радите с нама споразумно“; а уредник „Србобрана“, Прибићевић довикује: Показаћемо вам, да не можете радити, ако нећете, како ми хоћемо.

И за време догод траје расправљање, после сваке треће речи упадају самосталци радикалима у реч, непрестано одлучно тражећи, да се њихова воља изврши.

Од самосталске стране подноси др. Белобрк предлог, да се извештај верификационог одбора врати натраг, да га генерално изнесе и образложи опширно, па тек онда да се приступи решавању, шта ће да буде са оспореним мандатима уопће. За тај предлог говорили су од самосталаца: Др. Пелеш, Буда Будисављевић, који у свом говору додајује радикалима: То је фуртимаштина. (Вика са радикалске стране: Охо, охо, срам вас било, ви вређате. Повуците своје речи.) Будисављевић исправља своје речи и препоручује предлог дра Белобрка.

За тај предлог говорио је даље др. Мандић, Светозар Прибићевић, Васа Муачевић, те у својим говорима силно нападају већину, добацујући јој, да неће споразума и износећи тобожње своје покушаје, да се дође до споразума, који је тако потребан на овоме судбоносном сабору. (Узвици са радикалне стране: Из целог нашег дивљачког држања види се, колико вам је стало до слоге, споразума и заједничког рада на овоме сабору.)

И пошто за цело време расправљања сметају својом вичом, скакањем и лупањем песницама о сто браћа Будисављевићи, устаје најзад ратар Тоша Рајић, посланик модошког среза, и у кратком говору чита добру бучвицу браћи Будисављевићима о пристојности, напомињући, како је ружно, што се непрестано тако деру, лупају и скачу. (Бурно ташпање и узвици: Живео! Један глас: Је ли вам то требало г. професоре, да вас ратар учи реду и пристојности!)

За време говора дра Хаџије, који жестоко осуђује неке

денунцијације, што су их неки ширили о нашем сабору, многи пружају прст на дра Полита и довикују му: Ето вам денунцијанта, где седи међу вама (самосталцима)!

Кад је говорио др. Мита Мушицки и споменуо истицање самосталаца, како радикали неће моћи никад ништа урадити, ако не буду споразумни са самосталцима, Светозар Прибићевић веома раздражен до икује, То је лаж! На то се изроди ужасна вика и узвици: Повуците своју реч! Да се упути на ред и пристojност! — Прибићевић одговара, да неће да повуче своју реч и тражи од Мушицког, да докаже своју тврдњу. Др. Мушицки му на то хладнокрвно одговара, да он нема обичај лагати и кад што тврди, то ће и доказати, само нека Прибићевић изјави пред сабором, да ће повући све могуће конзеквенције, кад му он своју тврдњу докаже Прибићевић љути као заливен (Бурно тапшање и усклици: Живео др. Мушицки!)

Кад је др. Мушицки у свом другом говору споменуо име дра Полита и дра Путника, да њима самима треба да је стало до тога, да се наређењем истраге против њихових избора утврди истина и правда, скочио је Полит са свога места и лупајући песницама о сто за дуго је викао: Не смете моју личност спомињати! Господине председниче, млим да забраните говорнику, да спомиње моју личност. — Бурно смејање и усклици: Зар сте ви неприкосновени?! Одма затим силно тапшање и бурни усклици: Живео др. Мушицки! Полит и даље млата рукама и лупа песницама о сто вичући необично јако плачевним гласом: Ви мене вређате, а ја сам б анио Милетића. — Исто је тако раздражено викао и песницама лупао др. Полит и по други пут, када је говорио др. Бабић, који му добаци, да нема право што виче, јер њега нико не дира.

У полак 2 сата по подне патријарх одлази, а председничко место заузима потпредседник др. Никола Ђурђевић, којом су приликом посланици радикални и опет доказивали, да је поступак верификационог одбора оправдан и да се ником за љубав не сме закон изигравати.

Напред именовани чланови из опозиције поново су дизали необичну ларму, да их је потпредседник морао опоменути да буду мирни и морао је попретити, да ће затворити седницу, ако и даље узвичу.

Др. Миша Михајловић је у два-три пута устајао и хладнокрвно, али са пуно одлучности и веома језгровитим и разложним говорима осудио поступак самосталаца који својом неумесном тактиком сметају сваком даљем раду. Није вам право, кад вам попустимо, а неправо вам је и кад не попуштамо. Кад попустимо, хвалите се, како смо слабији, а ви јачи, а кад нећемо да попустимо, ви нам пребацујете насиље. Та ви хоћете да се оверове сви мандати, па би одма било све добро.

Најзад су добили завршну реч известилац верификационог

одбора, др. Бабић и предлагач противнога предлога, др. Белобрк, а после тога се приступило гласању. те је предлог дра Белобрка одбијен, а усвојен предлог верификационог одбора са 38 против 31 гласа. Затим је председник заказао седницу за сутра, петак, у 10 сати пре подне. На дневном реду ће бити расправљање о оспореним мандатима.

Забавно-поучно село

У недељу 17. (30.) децембра тачно у 3 сата по подне биће у великој дворани хотела Маджера песто поучно-забавно село. На селу ће говорити др. Маладин Свињарев о „Народном здрављу“. Певаће Српкиње ратарске девојке из Јовановског краја. Читаће Мита Алексијевић. Улазак је бесплатан. Карте се могу добити и на сам дан села пре подне у администрацији „Заставе“, а после подне на улазу у дворану. Дођите што многобројније са целом вашом породицом.

Прво научно забавно село на Клиси.

У недељу 17. (30.) децембра о. г. одржаће се у школи на Клиси у 3 сата по подне прво научно забавно село. Говориће Јаша Томић о задругарству у вези са оснивањем сточарске задруге на Клиси. После тога биће читање. Позивају се сви да у великом броју на ово село дођу.

Трансбалканска железница.

„Трговачки Гласник“ пише: На овој великој железничкој веви, која би Румунију и јужну Русију преко Србије везивала једном железничком пругом нормалног колосека, ради се у велико да се претходна питања код држава преко којих ће ићи пруга расправе и реше. На првом месту између Србије и Румуније потписат је већ споразум да се железничка свежа изведе између села Грује на румунској страни и нашег села Прахова на доњем Дунаву, у место раније свеже између Кладова и Турне, којом би се и пут скратио за пуних 100 километара. Румунија је већ у велико предузела припрему за радове на прузи Крајова главног места у малој Влашкој и Грује на доњем Дунаву. Србија је пре неколико година изградила планове за грађење железнице преко Зајечара, Књажевца и Тресибаве за Ниш, као и пругу од Чечине уз реку Топлицу на турску границу код Мердара. Скупштина Црне Горе на једној својој седници изразила је жељу да се ова железница изведе за Бар, у коме је влада Црне Горе предузела све потребне грађевине за једно модерно пристаниште. Ово би требало усвојити и имати нарочито у виду да се не иде на сам Ђоване де Медиа, како се раније мислило даље и Турска је од своје стране вољна да Скадар преко Призрена веже са Феризовићем и пругом Скопље — Митровица о чему се ишчекује сваког дана султанова издања.

Демонстрације.

Прејуче по подне један део универзитетске омладине, који симпатизира опозиционим групама у скупштини, сазвао је веће у универзитетској згради ради протестовања противу вајма. Пошто су вајма универзитета биле затворене по наредби надлежне универзитетске власти, омладинци су се искупили пред самом зградом, па како је међу њима било и пријатеља данашње скупштинске већине, очас се међу тим струјама изредила свађа, која се убрзо претворила у битку. Опозициона омладина кренула се за тим на терасије, вичући: „Доле вајам! Доле Пашић!“ Полиција пред кварталом терасијским покушала је зауставити демонстрацте, али без успеха. Жандарми опалише на револвера у ваздух, а један жандарм револвером рана у обе ноге омладинца Ђову Петковића, који је баш био потрчао по сопственом му казивању у болници — у правцу ка радњи Пингаса Штајна. Њега су пренели у болницу, где је констатовано, да је рана лака. Доцније је у болницу дошао још један омладинца, који симпатизира скупштинској већини. Ње му је каменицом рабијена глава. И код њега није тешка повреда. Чим је овај ђак рањен а други погођен каменом, полиција се повукла у квартал, а омладинци су уз узвике као и мало час дошли до скупштине, па су се истим путем вратили до пред универзитет где су се мирно разишли.

Небогатог осуђен на смрт.

У парници, коју су покренули против адмирала Небогатова и другова му, што су се предали Јапанцима у битци код Чусиме, прејуче је проглашена пресуда. Адмирал Небогатог и заповедници са три оклопнице — изувевши заповедника са „Орела“ осуђени су на смрт. С погледом на олакшавајуће околности и дугогодишњу непрекорну службу им ратни суд је решио, да поднесе цару молбу за помиловање, у којој моли, да се смртна казна измене на 10-годишње тамновање у граду. Осим тога осуђена су још четир часника на 2—4 месечно тамновање, а остали су ослобођени.

Изгореле под јелком

У вече католичког Божића додала се дирљива несрећа у Новој Пешти. Код ондашњег грађанина Ђорђа Барацајаја о бадњем вечеру беше се искупило весело друштво. О поноћи подигне се цело друштво и оде на помоћницу. Код куће остадоше само две Барацајајеве девојчице, — Гива од 4 и Ема од 2 године — које су спавале. Старији, када пођоше на помоћницу, забораве да погасе свеће на јелци (божићно дрвце). Док су они били у цркви, свеће изгоре, те се јелка запали. Пламен се брзо распростирао, са јелке пређе на намештај и када се весело друштво вратило из цркве, цео стан беше у пламену. Несрећни родитељи нађоше мртву своју дечицу у постељи у самим рамена. Са нелажње изгубише живот два невинашца, а несрећним родитељима освану при Божић. Полиција је покренула истрагу, да испостави, кога терети одговорност за ову страшну несрећу.

Брзојави „Застави“.

Стигли 15. децембра.
Српски аајам санкцијонисан.
Београд. Краљ Петар потписао закон о вајму.

ОРАЈА, ЈАБУКА и СУВИХ ШЉИВА

нуди најјефтиније
Алекс. А Мудрок,
Митровица (Срем).

I. 1161 26—

Најновијих лепеза и накита за балске тоалете.

НОВА РАДЊА мушће и женске помодне робе

Д. С. МОНАШЕВИЋА

код „Златне Кугле“
у Ђурчијској улици бр. 23. преко пута Браће Миросављевића.
Препоручује за наступајуће правнике и балску сезону своје богато снабдевано стовариште: мушких кошуља, краглова, манџети, краватни, цешница, трико кошуља и др. I. 1684 1—12

Све врсте ручних радова. Велико стовариште женског белог рубља.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Српска православна црквено-школска општина у Баваништу расписује писмену (офертуалну) дражбу ради преоправке своје цркве изнутра.

Сликарски рад К. 5320.—
Декоратерски рад „ 4000.—
Чишћење икона на иконостасу „ 2000.—
Златарски рад „ 6120.—
Столарски рад „ 1040.—
Зидарски рад „ 2428.—
Свега: 20908.—

Позивају се сви нудиоци, који би вољни били горњи рад или посебно или укупно примити да својеручно потписане понуде до 31. јануара (19. фебруара) 1907. пре подне до 10 часова председништву општине поднесу. Доцније приспеле понуде неће се у обзир узети.

У писменој понуди дужан је сваки нудиоц било за целокупни рад било за поједину струку 10% од горње цене као јамчевину било у готовом новцу или у вредности папирима приложити.

Онај чија се понуда буде примила, дужан ће бити на основу предрачуна и услова посебан уговор са општином склопити.

Услови и предрачун могу се сваког дана за време званичних часова у општинској писарњи видети.

Нудиоц мора у својој писменој понуди (оферту) изјавити да повнаје све услове као и трошковник (Kostentüberschlag) и да се сматра за себе обавезати.

Одбор задржава себи право да бира између присутних понуда без обзира на већину понуђене цене. И у случају да није задовољан са исходом лицитације може нову лицитацију расписати без обзира на приспеле понуде.

У Баваништу 1. дец. 1906
Добра Рајић Живко Трифунов
пероваћа. председник.

I. 1700 1 -2

1-ва српска каменорезачка радња у ВРШЦУ.

КО ТРЕБА

леп и јефтин каменити споменик врст ил пирамиду нег зупи само код Србина

Светислава Кешанског у ВРШЦУ.

Израда слова вештачка. I. 1233 25 - 30

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. кад четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за страну земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића: Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Антиалкохолско удружење, го- спођа у Швајцарској.

Цирих, 14. новембра 1906.

Већ се у најстаријим временима забрањивало младићима да пију алкохолна пића, доказујући, да је алкохол врло штетан по развитак човечијег организма, а још много више за развитак човечијих умних способности. У пркос многим доказима свих стручњака, пили су људи и даље. Чини се да највише пију они, који против алкохола највише говоре, а то је интелегенција, међу њом је ђак и у опште млад човек.

Већ по самој природи, сваки је човек више наклонен ономе, што му не напреже ум, него ономе што му напреже ум, те тако исто млади људи волију пити и забављати се, него сести и озбиљно радити. Поготово се те прилике пружају ђаку, универзитетлији, ранећи се по кафанама.

Да се овим неприликама, и многим другим које се догађају у каванама, доскочи, основале су циришке госпође локале, у којима нема алкохолних пића. Оваких локала има по свој Швајцарској, али су по свим другим местима друга удружења, а не женскиња.

У Цириху има оваких локала 9. од којих су четири велика, а осталих 5 су мали. У великим локалима једе дневно већто више од 1000 особа, а у свима заједно око 6700 особа. Оваки су локали добри не само зато, што се може добити јефтино јело (ручак 0.40 франака) и што се не пије никакав алкохол, него и што се у њима одржава најчистији, управо идеалан морал. По истим локалима послужују женске (у Швајцарској највећим делом, у свим врстама радња, послужују женске), о којима се не може ништа друго разговарати, него да се заште јело и цедуља, на којој стоји за колико се јело, те се том цедуљом исплаћује на каси, пола већи кући, свој трошак.

Женске, које раде по истим локалима, имају кост, стан и 20—40 франака месечне плате на станове се пази, да буду суви и доста зрачни. Исто се тако пази и на њихово изобразење. За све женске држе се

предавања, у неким просторијама, и то: Медецинар о човечијом телу: Етичар о части, о човечанству уопште о животном питању.

У оваке радње могу доћи само солидне женске, па се за то и пази на њихово владање код примана у радњу. Само то женско удружење дало је оваку изјаву: Свака девојка, која нема владање као девојка, не треба нам, јер ми хоћемо раднице и карактерне девојке, које ћемо моћи спремити за добре мајке и вала не домаћице. — Жене које су се растављале од својих мужева било ма с којим разлога, а имају деце код куће, нека се боље врате кући, својој деци и мужу, него да служе. Јер они тамо требају кућаницу мајку и жену, а ми ћемо за себе већ наћи особље.

Сви су локали њихова својина, која их силног новца стаје, како у набавци силних локала, тако исто и у набавци намештаја. За два локала, од већих изнеле су и рачун на јавност. Сваки их, заједно с намештајем стоји око 500.000 франака.

Кад су први локал основале, пре неких 15 година, паварили су првих дана просечно дневно око 22 франка, а данас просечно паваре нешто више од 3000 франка на дан.

— див —

Народна Скупштина у Црној Гори.

(Од нашег сталног дописника.)

Цетиње 12. новембра 1906.

Нова влада.

Јавио сам телеграфски, да су нови министри положили заклетву. Криза је доста времена трајала. Од понедељка до суботе био је свако у неизвесности, шта ће бити и какав ће правац заузети политика за ових пошљедњих дана, за вријеме кризе. Многи посланици бијаху одлучног мишљења, да је Михајло Ивановић не само по вјереник народног представништва да ступа у додир са круном и изабере и предложи лица за нову владу, него да је он будући министар предеједник. Други бијаху противног мишљења. И док се тако водила дебата, изгледа, да је Михајло Ивановић схваћао, да је он само повјереник

а сам без амбиција, да буде министар у опште, а најмање предсједник министарског савјета. Поред других неприлика чини се, да је и због тога, што се Михајло Ивановић није хтио примити ниједног портфеља, криза дуже трајала, него што се мислило и очекивало. Ивановић у колико смо се могли информирати, није хтио ступити у ниједан кабинет, иако је у обје листе кандидата функцирало и његово име. Већина скупштине захтијевала је, да и он буде министар, а он је међутим мишљења био, да треба на министарске столице поставити поштене, спремне, вољне за рад људе, а да он у скупштини образује клуб већине, који ће их помагати и у брзо пријети на организацију странке изван скупштине. Што се ипак примио портфеља, има се приписати одлучном захтјеву скупштинске већине и његових садањих колега, осталих министара, који, изгледа, није у хтјели ступити у кабинет без њега.

Поред овијех невгода, говори се, да је било и осталијех. Кабинет Лавара Мијушковића пао је, као што веле, утицајем круне, и то због тога, што су у скупштини избили претреси старих рачуна. Ијава Лавара Мијушковића, да је он похватио и ушао у траг „лупежима“, који су до установљења главне државне контроле присвајали за своје цепове дио државних прихода, — веле, био је разлог оставке његовог кабинета. Према овоме перспектива будућег кабинета није била најповољнија, јер се морао одрећи испуњавања жеље већине скупштине, која тражи, да се стари рачуни пречисте. То је, кажу, био узрок, те се криза није тако брзо ријешила. Но према свему, говори се, садашњи — нови кабинет има потпуно одријешене руке и у ствари пречишћавања старих рачуна. Хоће ли се и каквим начином и томе послуприступити — показаше будућност.

Нови кабинет је образован овако: Предсједник министарског савјета и министар иностраних дјела Марко Радуловић, члан државног савјета, министар финансија и грађевина Митар Ђуровић, члан великог суда, министар војни Данило Гатало, командант стојеће артиљерије, министар унутрашњих дијела Михаило Ивановић, вр-

ПОДЛИСТАК.

УЧИТЕЉИЦА НА СЕЛУ.

Превод с мађарског.

Добила је место у неком забаченом сеопету, чак међу Словацима. Тек сад је видеала, како је несрећна. Она, која је некад онако благовала код свога деде, који је био велико званичник, где, како сад мора да се пати међу овим одвратним простацама. Једног дана седе крај прозора, гледајући на поље у тај једини сокак свог маленог сеопета. Ма да је тољко гледала, тешко је шта видеала. Па шта би и могла? Можда тек само децу, која се баш овог часа распрштале из школе на све стране по селу, да газе по блату. Могла је видети још по неког врататог Словака са шубаром на глави и у дороцу. Преко рамена пребацио секиру, па се враћа из шуме кући. На видик сујој и трошне сеоске кућице, што се верујаво ослањају једна на другу. — На прозору је имала неколико вајева с цвећем, Тужан је изглед и овсга цвећа. Лишће свенуло, те почиње да се жути. Тако јој се чинило, као да и она сама тако исто вене полагано, као и то њено тужно цвеће. Силом јој се намеће мисао, да је и њена судбина баш оличена у томе цвећу. На једанпут отпоче.

»Какав је то живот? Ево, већ је трећа година, како све једнако овако. Бадава се обраћам министарству с молбом, да ми даду премештај. Никад ништа.«

Једаред, кад је била у Пешти, нашла је министарског саветника зловолна, који јој рече:

»Молим Вас, ја Вам не могу обећати ништа. Госпођице су увек нестрпеливе. Никад нисте задовољне. Није Вам по вољи ни овде, ни тамо. Свака би хтела на варош! да богме, ту има провода, а ту сте и на угледу, па зато се и парадирате тољко.«

»Парадирати с 400 форината! Та, само нек је доста за живот.« Тако је сиротица само мислила, ал' није смела ни писнути, већ се смирено повукла натраг у своје местанце, гледајући свој сућени дан. — Али само да јој је жив деда! Не би с њом онда тако говорили. Та, њен деда је био »благородни,« само је то било већ давно... Људи брзо забораве на оно, што је било, а радују се, кад могу, ма којим начином, да се отресу од ових, који често досађују.

На послетку, па шта би она још и хтела? Зар држава није показала своју великодушност, кад ју је школовала бесплатно! А сад је већ и смештена. Истина, није бог зна како сјајна егзистенција, али шта јој и треба више на селу? Млеко и масло је јевтино, а пилића —

донесу ђаци. А већ друго, шта јој и треба?

Али да богме, милостиву господину никад и не пада на ум романтична мисао о увелом цвећу. А и за њу би боље било да јој тако што не пада на ум. Та каква јој вајда од тако бескорисног рамишљања?

Све је то друкчије било пре, кад је још деда био жив. Родитеље није ни запамтила. Одрасла је код деце; а он ју је тако силно волео. Трудно се да јој навнади изгубљену родитељску љубав, да никад не би осетила тугу бедног сирочета. Куријалне судије који долажаху к њеном деди, свагда би је ословиле:

»Но, како је веревце?«

Ох, како јој је тешко, кад се сети тога. Све то јој се чини, као неки сан. Она њена лепа собица, њен плави крветић, па силне играчке... А хајине? Та све њене другарице су јој се дивиле:

»Ох, ала је лепа; како си златна?«

И на једанпут крај беше свему! Још тога јутра био је деда расположен. Још се и шалио:

»Е, видим већ, данас сутра, па ћу те већ и удати! Идућег месеца, на твој рођен дан добићеш дугачку суку, но само тако, ако будеш добра!«

А како је било само то грозно, кад га истог дана у подне донеше мртва. Прва дугачка сука била је црница за дедом.

Кад год би јој падало ово на ум, свагда

пиоц дужности члана великог суда, министар правде и заступник министра проsvјете и црквених послова Милосав Рачевић, вршиоц дужности предсједника облиског суда у Никшићу. — Сви садашњи министри су млађи људи, по начелу демократе, иначе сиромашни синови црногорских горштака. Гатало је најспремнији црногорски официр, — мишљење је већине. Остала четворица су правници по струци. Сви људи — без икаквог трага компромитованости у прошлости. Чисти и без икаквих прљавштина. Но о њима ћу једном другом приликом проговорити.

Спомињем узгред, да је и Јован Матановић, отпразнио послова црногорског посланства у Цараграду, био у комбинацији са министром иностраних дјела, но да се он није могао примити због слабог здравља.

Данас је била сједница народне скупштине, којој су присуствовали нови министри. Пошто су прочитане неке молбе и жалбе, интерпелације, телеграм народне скупштине из Београда, којим се захваљује на поздраву и изражује топле жеље за правилан и користан рад наше скупштине, — прочитан је указ књаза, којим се постављају нови министри, што је и скупштина и публика стојећи саслушала и са пропратним „живио господар“ поздравила. Бивши министар Дожић поздравља нове министре са: Живјели нови министри.

Затим је министар предсједник М. Радловић прочитао ову изјаву: „Господо посланици! Особито цијенећи повјерење народног представништва, које нам је убавало предложивши нас круни за савјетнике и готовост круне да задовољи жељу народног представништва примивши без измјене избор скупштински, примали смо се те колико пуне части толико и тешке дужности, једино у нади, да ћемо код та два најглавнија државна фактора свагда наћи ову помоћ, коју будемо заслужили. Баш та једнодушност и повјерење према нама од стране круне и народног представништва, господо посланици, и којијепи нас и даје нам вољу за што јачи и живљи рад на остварењу свагда онога, што иде у корист наше драге домовине. Господо посланици! Програм рада владина данас нам је немогуће народном представништву изнијети, јер програм се не може онако одока учинити него о њему треба и времена и размисљања, али свакако ће влада с њим изићи још у овом скупштинском сазиву. Господо посланици! Овдје ћу само једно рећи што се тиче спољне политике, да ће се она водити у чисто народном традицијоналном духу и правцу, како је вагда водило наш узвишени владар и славни претци. Још једном изјављујем, да ћемо уложити све своје силе, да оправдамо драгоцјено

повјерење круне и народног представништва, те у то име кличемо: да живи први уставни владар (скупштина устаје и кличе: Живио господар); да живи прва редовна народна скупштина Црне Горе (Скупштина се одазва са: живили министри).“

Послије прочитане ове изјаве предсједник скупштине војвода Шако Петровић поздравља министре са овим поздравом: „Господине председниче, господо министри! У име народне скупштине поздрављам вас са: добро нам дошла, — тијем прије, што је ваш праведни избор успостављен вољом већине народне скупштине, која се од ње тражила благовољењем њер в. господара. — Особито радостан, да с овог пуног части мјеста могу да кажем да је воља господара воља народне скупштине, у чем није изостала ни ваша слога и поуздање једног према другом, те народна скупштина може с пуним правом очекивати да ћете изаћи с програмом, којим ће се изговјестити срећнији дани Црној Гори, и да ћете бити вјерни чувари закона и заштићавати правду и истину, а у том ћете вагда наћи симпатија код народног представништва и они ће вагда с Вама бити. Живјели министри! (Скупштина се одазва са бурним „живјели“.

Послије овога се прешло на избор потпредседника које је мјесто испражњено ступањем Мих. Ивановића у кабинет. Изабрат је већином гласова народни посланик Гавра Церовић, који се је захвалио на повјерењу и обећао старати се да га оправда. Тако је завршен овај састанак скупштине.

Неки посланици мисле, да би требало сједнице скупштине одгодити за јануар и фебруар, да се дадне прилика новим министрима, да се упознају са пословима својих ресората. Други мисле, да не треба одгађати. Хоће ли се то догодити неизвјесно је, но прије неће него хоће, него ће се радити најнужније послове: претрести и примити неке законе, а онда тек може бити говора о одгађању сједница.

Изборна борба.

Ириг. Данашњи дан донео је странци различја опет једно разочарање, а свима онима који народу добра не желе, потпуни пораз. Непријатељи су се сами данас уверили, колико су доиста слаби и виштакни. Не имадоше ни 18 својих људи које би кандидовали за изборнике, него попунише листину са нашим присташима. Наравно да смо се на то одсмејали и у седници се срдечно захвалили на понуђеној почасти! А за тим смо прешли на гласање и изабрасмо ове радикале за изборнике посланика: Јована Грујића, Мла-

дена Мићшевића, Кузмана Трифуновића, Дамјана Марковића, Николу Мићшевића, Дра Стеву Добричића, Илију Бабића, Дамјана Аврамовића, Живана Прокића, Јована Милошевића, Стевана Костића, Јована Вукмановића, Јована Шундуковића, Митра Дундића, Тошу Ђурића, Стевана Бабића, Јована Вујића и Луку Босиљкића.

Док је избор текао у школској дворани, дотле се на улици наша радикална омладина препирала са неком г. г. самосталцима и у чуду их патала, како они могу да се љубе са најпрљавијим људима, превреним Куеновцима. Самосталци им одговорише, да не раде они само у Иригу тако, него свуда, где је нужно да се оборе радикали. На ово им је примењено, да су онда обрали сасу кад су на њих спали!

Један радикал.

Пишу нам из Нештана: У недељу смо обавили избор изборника који ће бирати посланика за наш народно црквени сабор. Једногласно изабрани свих шест изборника, који припадају српској народној радикалној странци, и то су: Милан Рајчевић, Милан Влајковић, Ђока Новаковић, Ђока Радошевић, Јоца Радошевић и Јоца Стакић. По себи се разуме да ће они гласати само на кандидате српске народне радикалне странке.

Пишу нам из Мошорина: Брзојавом смо вас већ известили, да је код нас обављен избор изборника за бирање посланика за наш народно црквени сабор. Изабрани су све сами радикали, јер код нас хвала Богу нема ни алмажана, ни дивљача, ни либерала, нема што не кажу ни за лек. Изабрани су ови: Ђока Бачкалић предсједник црквене општине, Стеван Николић подпредсједник, Милан Бедов, Ђока Петаков, Рада Шајкача, Панта Тубић, Тома Крунић, Гавра Дражев, Новак Тубић, Ђока Белоцић, Мита Етински, Аца Вранић, Рада Суботин, Милош Висар Јовановић, Младен Бањац.

Пишу нам из Батајнице: Накнадно јучерашњем брзојаву јављам вам, да су јучер и код нас за изборнике за црквени сабор изабрани сами радикали и то: Новак Бокун, Илија Обрадовић, Аца Тодоровић, Петар Керечки Жаван Мојсилон, Сима Велички, Радован Велички, Милован Велички, Светозар Зорић, Никола Ашић, Петар Старчевић.

Сви ће гласати за кандидате српске народне радикалне странке.

Попинци. При данашњем избору изборника за српски народни црквени сабор, победила је српска народна радикална

би јој сузе грунуле на очи. Ох само да ју деда може видети у овом бедном сеоцету, у овако худној срећи, саму, остављену без игде икога. А године богме лете. Једна по једна па ће доћи већ и по која бора на лицу, па за тим и — седа! Сва се стресла од овако грозних мисли.

Ватра пуцкара у маленој пећи, а озго на њој греје се мало млека у плеханој шерпичици, а до ње стоји лончић с кавом. То је спремила за јутро, а можда и за вечеру. Овако сама па баш нема тако ни прохтева за јело. Не мили се човеку ништа, та једва поједе и то мало кавице. Такав је живот једне инокосне. А баш је увек сама. Од сељана нема никога, да би јој могао долазити. Та једва некога и имаде у селу. Испрва су биле код ње трговкиња Чавуткиња и свештеникова „газдица“. Но онај хладни дочек учитељичин одузео им је сваку вољу за ближе познајство. Онаво се и говори од тог доба за учитељицу да је охола, горда, као да је Бог те пита ко?! Али нека, само треба чекати. Поломиће Бог рокове тим гордима!

Већ се и смржавало. Учитељица се диже да види млеко, а за тим и опет седе крај прозора. Држала је у рукама некакав женски ручни рад, ал' није радила, већ је само гледала кроз прозор, блудећи погледом по мраку. С друге стране је неко долазио. Но ово је учитељица тек онда приметила, кад је овај прошао баш поред њених прозора и јавно се њој, скидајући свој шешир, који је био завијен

ждраловим пером. Тек што је прошао, стаде, замисли се мало, па се окрене натраг.

Већ идућег часа чуло се куцање на учитељичиним вратима. По куцању се познало, да је то јака мушка рука. Одмах за тим ступи унутра кршан, леп младић. То је био сеоски подбележник.

— Добро вече, госпођице! — поздрави ју пријатељски и пружи јој руку.

Била је то снажна рука, сва црвена-пунокрвна. Права ловачка рука, која је по цео дан у шуми и по пољу. Па ни одело му није било елегантно. Обично зелено ловачко одело. На врату је имао црвену марамицу. Чизме су му биле чак до колена. Но његово лепо, пуначко лице, није га одавало да је могао бити ратарског порекла. Никад не би ни помислио, да му је отац обичан ратар у опанкама, што је живео у оближњем словачком сеоцету.

Учитељици одмах паде на ум, баш тај сиромашни Словак. Чисто се туђила због тога и од самог младића. Но за то ипак пружи му руку. Знала је и то, да га мора понудити и да седне. Чак треба с господином подбележником повести разговор о рђаву времену, о прераној зими и осталим акутним догађајима.

»Да ли су вам већ донели дрва?« питао је подбележник. За то је управо и свратио да пита. Истина, то је још јуче питао...

»А ако само осетили ма каву...«

Учитељица га прекида. Захваљује се на пажњи, али нема никакве беде ни тужбе.

Док су се њих двоје овако занимали, од

једном млеко поче да шушти по фуруни, пошто је искипело.

»Јух Боже!« цивнула је учитељица, те потрчи к пећи да истави шерпењу у страну.

»Да Вам помогнем?« питао је младић услужно.

»Не, не, хвала!« одговори збуњено учитељица. И господин подбележник се збунио.

»О, о, где само, како Вас у невреме узнемирујем!« Већ узе шешир да пође. Но, није га могла тек махнути да оде?

»Само изволте. Мож'да бих вас могла послужити шољом каве?«

»Хвала, немам обичаја...« рече младић, али за то не миче се да оде.

Учитељица брзо постави сто. Равастрла је онај столњак, што га је сама израдила, с неким цветовима. У једном куту био је њен монограм с круном од 5 крака. Шоље су биле од фина порцулана. То јој је остало још од деде. А на сред стола била је сребрна шећерњача. Кад је већ све било свршено седоше да једу. Младићу је баш годила кавица. Није могао да затаји своје задовољство.

»Ванредно! Ах, кад бих ја имао ово сваки дан?«

За тим почне загледати цртежњак и на њему израђене цветове, монограм с круном.

»Куд год се окренеш свуд сама дивота! Чисто ти се мили јести на оваком чаршаву. Јесте ли ово ви вевли?«

»Јест, ја сам, још кад сам била код куће с дедом.« Одговори учитељица и поцрвене. —

странка. Изабрани су: Ђорђе Николић трговац, Живан Трбојевић бирташ, Веља Чубрило ратар, Чедо Петровић ратар, Јован Бановачки ратар, Никола Бановачки ратар, сви ће они гласати само за сваку дату српске народне радикалне странке.

Томашевац. Јављамо вам, да смо дана 16. (29.) новембра одржали избор изборника за избор посланика за српски народни црквени сабор, и да смо изабрали 12 изборника, који ће само за радикалног кандидата гласати.

У Гргетегу приликом избора изборника, који ће бирати посланика за наш народни црквени сабор, победили су радикали. За изборнике изабрани су: Јефта Горјановић и Тоша Павловић. — При избору је било велике борбе. Наши се људи дивно држали и тако на даку и понос у црњабору, где су људи обично калуђерске скутоноше, пропадоше клерикали и њихове потркуше самосталци.

Пишу нам из Куле: Јављам вам, да је јуче у четвртак 16. (29.) новембра о. г. код нас обављен избор 13 изборника, који ће ићи у Стапар да бирају посланика. Изабрани су сви радикали. Утра нам долази др. Вујић, посланички кандидат, да међу бирачима свој програм развије. Сигурни смо! Молим вас, да у неколико редака у „Застави“ донесете о нашем избору као једногласној победи радикалне листе, поред свег терорисања и муњења поп Воберића, која је из петиних жила радио да примимо за свештеничког кандидата проту Вучковића из Карловаца. Свет му се само слатко насмејао. — Кроз наша врата не уђе тај у сабор

Пишу нам из Тиса Хиђоша: 16. (29.) новембра т. г. у четвртак обављен је избор изборника који ће бирати посланика за српски народно-црквени сабор у Мокризу. Изабрати су 13 радикала: Пера Алексић, Сима Драган, Васа Ракин, Жива Мијин, Алекса Ердељан, Живко Николин, Светозар Грујић, Аца Геџић, Сима Шебул, Обрад Геџић, Милан Бајкин, Светозар Ђурђев и Алекса Мартинов. Поред свег насиља алмажани изабраше цигло 2 изборника и то само са 4—5 гласова већине. Припомога им је и то, да су изабрали 2 алмажана, што неки назови-радикали одведоше за Голеш планину неколико бирача и што нас је изневерио потпредседник Милош Радивојчев, која је руководио избором изборника и који се врло пристрасно понашао. Али свака сила за времена... При обнови избора пазиће се да такви неправедан алмажан ни скупштинско место, а не председничко заузме. Алмажанима потавнела је звезда и у овоме месту,

Ни сама није знала зашто је поцрвенела? А кад је бојажљиво дигла очи, приметила је као да је се и младић заруменео од стида.

Сад обоје заћуташе. Девојка је у забуну савијала крај од свога руца. Хтела је да учини крај овом ћутању, али није знала о чему да почне. Једва дочека, кад јој паде на ум да пита:

— Идете л' често у лов?

— Јест, кад год имам само времена. Знаће га Бог, али немам мира код куће. Сваком самцу врло је пушта кућа. Нарочито зими је несносно. Ви и не можете помислити, како је то досадно!

Учитељица се оте један уздах. Та и она је тако исто осећала терет дугог времена овако усамљеног живота. И њој се чинило, као да је сва кућа глуха. Ал' за Бога, опет — за то, како би и могла ма и помислити на тако што? Она, па за оваког човека, па из онаке породице... Ах не, никад!.. Нека и не спомиње!

Али он је већ почео:

— Слатка госпођице! Шта да извијам толико? Та и сами видите: да вас волим! Сваког божеветног дана тумарам око ваше школе. Смилујте се на мене. Не одбацјте од себе срце, што вас искрено љуби. Имам свој скроман положај. Наје Бог зна шта, али може се животарити. Нисам неваљао. Видите, како ћемо бити срећни да ће нам многи завидети.

Учитељица беше јако узбуђена. Срце јој силно вучаше, гледајући пред собом свог наивног просиоца. Па био је доста наочит мла-

где су диктаторски заповедали. Хвала свесним бирачима! Живили!

Батајница. При избору изборника за црквени сабор изабрани сами радикали.

Пишу нам из Товаришева: Од прошлог избора за државни сабор догодио се преокрет код нас и то на боље. Увидели смо ми сви, да неслога кућу обара и да је прут у своју јак, па смо заборавили све наше личне размирице и ухватили смо се сви у једно коло, коло радикално, које је једино у стању да нас спасе. Ту нашу једнодушност показали смо приликом избора др. Владе Манојловића, када смо сви као један човек гласали на њега. Па као што смо онда слошки радили, тако смо исто чинили и сад приликом избора изборника, који ће бирати посланике. Једногласно смо изабрали свих 14 изборника радикала и то све чврсте и одлучне људе, који ће гласати на радикалне кандидате. За изборнике су изабрани: Ненад Антић, Ђока Војин Мита Војанић, Милорад Борђошки учитељ, Васа Бугарски, Сима Миљутинов, Никола Коканов, Јосим Радојчин, Стеван Радојчин старији, Стеван Радојчин трговац, Веља Ранисављев, Јоца Станојев, Величко Тодоров старији, Ђока Ђирић трговац. Нашим кандидатима је избор осигуран.

Позив

Озим се позивају сви изборници радикалне странке из мохачког среза, да дођу у очи избора у Мохач на конференцију у вече у гостиону „Круне“ дана 22. новембра (5. децембра) т. г.

Неколико радикалних изборника.

Јављају нам из Старих Шова, како је тамо на захтевање дванаесторице скупштинара поново савдата била изборна скупштина да изабере изборнике али ни овога пута није извршен избор. А то вато, што је и опет поп Стоја умешао своје прсте. Он је наиме тражио, да се прими његова листа и кад није успео у томе, онда да се прими листа где неће бити име Симе Гајинова, која попи није у вољи, што је радикал. И кад ни то није могао да постигне, онда су неки његови људи и Л. Стеванов и Војин Живанов надали дреку и вику и тако је и по други пут осујећен у нас избор изборника — Против тога смо предали јуче тужбу г. епископу.

Избор епархијских скупштинара.

Пишу нам из Митровице: Као што сам вам јуче телефонски јавио изабрани су за епархијску скупштину наши радикали. Наша листа добила је 79 гласова, а не 76,

дић, само породица... ах та породица... Онај стари Словак, са шубаром и опанцима... па и они други... Шта би јој само казао деда, да је жив? Деда, што је био блатородни!

— Не, ах никако не, то неће бити!! Већ хтеде и рећи. Али реч јој заста у грлу. Од једаред јој паде на памет, да би могла мирно живети, без икаквих брига. Не би се више морала ни мучити с толиком дечурлијом. Онда више не би имала посла с горопадним лекцијама надутих надзорника. Имала би неког, воји би ју волео, јако волео, неизмерно много волео...

— Одговорте, молим вас, слатка госпођице! — наваљиваше нестрпељиво узрујани младић.

Девојка опијена неким необичним мљем, дрхћући сва, пружи му своју руку.

На то младић скочи и загрли ју и сву изљуби.

Чак и после пола часа, кад је младожења већ отишао, осећала је учитељица силну ватру од просутих пољубаца младићевих. Образе и сво лице јој обузимаше пламен необичне ватре. Она се назахла и седела за слодом. Осећала је неку тежину, што јој притискује главу. На столу је још све онако стајало недирнуто, као што је она поставила. Поглед јој паде баш на монограм. Очи јој застају на круни. Тако је и био посматрала неколико тренутака, па од једном бривну плакати...

Вршац, 1905

Л. Т.

јер јуче сам јавио према својим белешкама и не сачекавши скрутинуја. Изабрани су лак ови: Ђока Савић и Тоша Василић, трговци из Митровице; Љубомир Пешић, трговац из Мартинаца; Миша Маленковић, економ из Шашинаца; Ђока Давидовић, економ из Мале Вашице; Јован Татић, инжинир из Руме; Никола Чивмић, ратар из Бингуле; Максим Кузмановић, ратар из Вогња; Раја Игњатовић, ратар из Брестача; Стева Николајевић, поседник из Стејановаца; Урош Воваревић, поседник из Лежмира и Давид Петровић, ратар из Манђелоса. Од учитеља: Жарко Благојевић. Од свештеника: Митрофан Павловић, игуман из Шишатовца; Влада Обрадовић из Адашеваца; Ђука Иванић из Мале Вашице; Илија Шумановић из Моровића; Ђорђе Коларовић из Вел. Радинаца и Пера Аранички из Ердевика.

После избора одржали смо сабор, на коме је говорио др. Миша Михајловић. Његов је избор за посланика сигуран. Само-сталци су такођер били сазвали сабор, али га нису могли одржати, јер није их било ни 30. О том ћу вам послати опширнији извештај.

Политички преглед

Из угарског сабора. У угарској посланичкој кући расправља се прорачун министарства трговине. У јучерањој седници говорио је Ђорђе Сиречања, који је тражио, да се побољша стање малих обртника и да влада потпомаже обртничка удружења. Хуго Лене говорио је о стручним радничким удружењима и тражио је, да се стане на пут злоупотребама ових. Хвали нацрт закона о страјковима и моли владу, да се уједно побрине, да се стане на пут и жетелачким страјковима. Тражи, да влада поднесе сабору имена социјал-демократских бунџија. После њега је говорио Виљем Мезефи, који је жестоко напао нацрт закона о страјковима, хвалио страјкове и припремаче ових, стручна радничка удружења. У своме говору употребљавао је врло оштре изразе да су ови често изазвали буру у редовима мађарских странака. Мезефијев оштри говор побудио је министра Кошута, да узме реч, који је био необично раздражен. Одлучно је одбијао неоправдани начин борбе, којим се бори Мезефи и другови му и рекао је, да је Мезефи злоупотребио право говора. Даље је рекао, да влади није ни на крај памети, да употреби насилна средства против радника, али не може дозволити, да поједине бунџије ишчупају радничка стадеж из тела народног и своје интересе ставе на супрот интересима народним. Те су речи Кошутове наишле на опће одобравање мађарских странака. — После одмора говорио је у личној ствари Бовоки, а за тим Бела Фелдеш, који је са научног гледишта говорио о социјалним питањима. За тим је државни тајник Јосиф Стерењи одговорио Мезефију и одбио му нападаје на владу. Последњи говорник у јучерањој седници био је Виљем Шимеги, који је говорио у корист Сикуљца и тражио, да се што про изградње сикуљске железнице.

Вести из места и са стране.

Туча у рајхсрату.

У јучерањој седници је чешки посланик Зизворка поднео један предлог, који је са малом мањином одбијен. После тога је настала така туча, као што је то било за време Ваденијеве владе. Тучу је заплео заступник Холански, посланици су тукли један другог а галерије су тапшале и смејале се. После четврт сата, када су се посланици добро истребијали и истукли, настао је мир а затим су саветовања мирно продужена.

Војвода Богдан Зимионић.

Ко још није чуо за српског војводу из херцеговачког устанка, јуначког Богдана Зимионића? Данас тај храбри вођа лежи на самртној постељи. Каква јављају из Невесиња, очекује се сваки час катастрофа, јер му је већ 94 године, а добио је западњену плућа. Невесиње као и сва Херцеговина очекују са страхом последње вести, распитујући се сваки час за здравље војводице.

За Босну.

Српска академска омладина из Босне и Херцеговине која се школује у Загребу послала је 13. о. м. делегату Грги Тушкану следећи телеграм: „Српска академска омладина из Босне и Херцеговине у Загребу обраћа се делегатима и Хрватима и Србима да им подупру оправдане жеље за ревизију берлинског уговора. Доста је било празних фраза и обећања од стране наших управитеља, који су били само на ријечи, а неспособни, неискрени и подли на делу“.

Анархисте у Швајцарској.

Наш дописник из Цириха пише нам: — Ових дана суђено је у овлашћеном кантоналном суду руском Чивутину, Влажеку, због употребе експлозивних материја и прављења бомби. Исти је тумарао по Швајцарској од неколико година, а у последње време настанко се у Цириху, где је врло много мењао станове, издавајући се при том свагда под другим именом и занимањем. Пажњу полиције привукао је на себе услед многог дружења с анархистама. Почетком јуна ове године буде ухаћен, а уједно пронађене су хемикалије, списи и анархистичке брошуре, међу којима је био нацрт за ручну гранату и једну кокасту бомбу. — Државни тужилац нападао га је због дружења с анархистама; због брошура и списа, и због употребе разних хемикалија и експлозивних материја, које су опасне за лица и околину. — Тужба државног тужиоца је испрвна и основана на републиканским законима циришког кантона, али је у толико интересантнија одбрана Блажековог адвоката, који је у десеткама нашао излаза, да у многоме смањи казну ове по кварене варалице. — Дружење с анархистама оправдано је тиме, што је он заиста био анархиста и што је исповедање ових начела у Швајцарској потпуно слободно. — Брошуре, које су нађене код њега, написао је чувени анархиста Хенрик у Берлину, и оне су забрањене тек 18. јула ове године за Швајцарску, а Блажек је ухапшен почетком јуна. Међутим никакви списе нису казни за Швајцарску, те према томе је он могао читати списе сваке врсте. — Није доказано, да је оптужени експериментално правило бомбе, а само експериментирање с елементима ради личног образовања, по швајцарским законима је потпуно дозвољено, те с ових разлога по браничовом мишљењу оптужени није крив. — Блажек је окривљен због помагања при пробању прављења експлозивних материја, а од свију других тужби опростен је. — Пресуда гласи: Затвор од једне године а после затвора прогонство на свагда из Швајцарске. Поред тога мора платити судске трошкове (100 франака) и свог адвоката (200 франака). — див —

Српска Књижевна Задруга.

Главни одбор Српске Књижевне Задруге имао је састанак 10. ов. м., и на том састанку, поред других ствари одлучио је и ово: 1. Да се књижници српског манастира Хилендара, која је захваљујући једном родољубу из Београда, постала члан добротвор Књижевне Задруге, поклоне оне задругине књиге, које књижница нема; — 2. Да Српска Књижевна Задруга узме учашће на великој изложби, која ће бити 1907. године у Лондону; — 3. Да се позову сви наши угледнији радници на књизи, да кажу своје мишљење о списима, које би требало штампати у задругиним издањима за наредних пет година; — 4. Да се расписе стечај за већу приповетку из нашега народног живота, која би се, по могућству и штампала још у XVI. колу задругиних књига.

Стечај за приповетку.

Управа Српске Књижевне Задруге објављује стечај за већу оригиналну приповетку из живота нашега народа, ради штампања у редовноме колу задругиних књига. Приповетка може изнети највише до дванаест штампаних табака величине задругиних издања, слог гармоничан, и треба да буде написана течним и чистим језиком. Примљени рукописи наградниће се од 60 до 80 дин. од штампаног табака. Рукописе треба послати Управи Српске Књижевне Задруге у Београд, најдаље до 15. јануара 1907. године, како би се о њима могло одлучити до 1. фебруара.

Виљем Гро — умро.

Име овог педагога је познато и у нашем школству, јер је писао неке књиге, које се и у нашим основним школама употребљавају. Гро је био државни надзорник у Макови. Прекјуче је био учитељски збор, на коме је председавао Гро. Баш у сред саветовања Гро-у је позлило и изненада паде мртв на земљу. Ударила га је капаља.

Брзојави „Застави“.

Стягла 18. новембра.

Изборна реформа у Аустрији.

Веч. У посланичкој кући при расправи о подели изборних срезова у Доњој Ау-

стрији, Горњој Аустрији и Салцбургу држао је Малек до 12 сати ноћи опструкциони говор. Држе да ће се расправа о изборној реформи данас завршити и тада би делегације најдоцније састале се у среду. Смрт Видорова.

Будимпешта. Због смрти управитеља Видора није било синоћ представе у пучком позоришту. Када се код позоришта појавила глумица Федак, светина скупљена око позоришта повиче: Доле с убијцом! Грдили су је и пљували. Тада је Федак побегла кроз други излаз кући.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 16. новембра 1906. године.
Пшеница прве квалитете 13 к. 20 п. до 13 к. 40 п.
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња 12 к. 80 п. до 13 к. — пот.
Пшеница лапша 12 к. 20 п. до 12 к. 40 пот.
Наполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.
Јечам 12 круна — пот. до — кр. — пот.
Зоб нова 13 кр. 20 пот. до 13 кр. 40 пот.
Букурз у зрну н. 8 кр. 40 п. до 8 кр. 60 п.
Букурз у клипун. — кр. — п. до — кр. — п.
Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Славина 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Славина паљена 132 кр. — п. до — кр. — п.
Свињи угојени тежице 92 до 94 пот.
Свињи средње 88 до 90 „
Свињи лаке 80 до 86 „
живе мере
Теопци 96 п. до 100 пот. по кили
Јагањци — к. до — к. по пару
Овци 32 кр. до 48 кр. по кили.

И з ј а в а.

Пошто се по вароши пронео глас да сам моју гостионицу „Абаџију“ продао, то овим поштов. грађанству изјављујем да је то само пука измишљотина, те да ћу моју радњу као и до сад надаље водити молећи поштов. грађанство да ово на знање узме и да ме и у будуће својом посетом удостоји, уверавајући да ћу као и до сад на услузи бити са најбољим пићем и јелом.

Н. Сад, 1. дец. 1906. г. п. р.

С поштовањем

Карл Шајнбергер.

1605 1—1

Јавна захвала.

Нека је топла хвала с наше стране свима овима, који су нам приликом смрти нашег, аигда непрежаљеног оца изјавили своје саучешће.

1604 1—1

Породица Циглера.

КУЋА НА ПРОДАЈУ

У НОВОМ САДУ

у Тоткалмановој улици број 9. продаје се из слободне руке. Упитати ваља у истој кући код

1602 1—2

уд. Јелене Илићке

МАНУФАКТУРНО-МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Душана Теодоровића

У СТАРОМ СИВЦУ

потребује старијег и млађег помоћника. Ступити могу одма. Старији мора бити солидан и вредан, јер ће имати изгледа, да радњу или сам води или као филијалу прими.

1607 1—3

ПРВА И НАЈВЕЋА

орпска трговина готовог мушког, женског и дечијег одела

Стевана Ј. Капамације

у Новом Саду

главна улица број 25

Препоручује своје богато стова ришта за зимску сезону са ценама јефтним и сниженим као нигде.

1548 4 22

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА

1588 2—

За моју мануфактурну трговину потребујем ДВА ПОМОЋНИКА; а за шпецерајску струку ЈЕДНОГ СТАРИЈЕГ ПОМОЋНИКА,

Светозар Николић

1006 1—3

у Меленци.

КОШУЉА

у разним сортама и израдама (белх, у бојама и ноћних) као и крагнова и манжетна могу се добити брзо и јефтино код

Јаромира Хушека

Wäschefabrikation und Export
in Prag — Winohrady

1610

1—3

Словенска и хришћанска фирма.

ПОМОЋНИК

искључиво за мушку моду и галантеријску струку, детајиста и окретан аранжер излога, а који би могао одма у радњу ступити, нека пошаље своје офerte са ознаком плате и референције на

D. W. Kraus,
Земун.

1611 1—3

ЗЛАТАРСКО САЈЦИЈСКА РАДЊА!

Част ми је до повољног знања известити поштовано грађанство, како овдашње тако и са стране, да сам отворио овде у Новом Саду, Ђурчијска илица бр. 33.

Златарско-сајцијску радњу

да ћу израђивати златно и сребрно прстење, ланце, брошеве, као и црквене утвари, кандила, крстове, путире и петохлебнице и то повлађујем у ватри (жеженим златом) црквене крстове и јабуке за тороње, рипиде, на оправку примам и сатове за деп и вид и молим браћу Србе да ме удостоје својом посетом.

Димитрије Стојановић

1598 1—3

Србијанац

Не треба читати

само, већ се мора пробати свуда признати медицински

сапун од љиљановог млека

са знаком Steckenpferd

од Бергман-а и комп. Teschen а/Е.

пре тога звани Бергманов сапун од љиљановог млека (марка 2 рудара), да би се од сунчаних пега ослобођено и бело лице, као и нежна боја у лицу могла постићи.

Добија се комад по 80 пот. код
Оскара Клајна,

736 15—30 дрогерија у Новом Саду.

Прочитај Србине прочитај и немој ме мимоићи!

Опраштајући се са Новим Садам јављам свима пријатељима, познаницима у месту и околини, да сам данашњим даном предузео

ГОСТИОНУ

КОД

„КИР МИТЕ“

у Сремским Карловцима, преко пута од патријархове резиденције и „Народног Дома“.

Препоручујући моју гостиону, част ми је поштов. путујућу публику известити, да ћу добром кујном, природним сваковрењим пићем: вином, пивом, ракијом и кавом увек на услузи бити, те ћу се бринути, да оправдам поклоњено ми поверење. — Послуга брва и тачна.

У тој нади молим за многобројну посету моје гостионе код „Кир Мите“.

У Карловцима, 16. (29.) нов. 1906.

Са високоштовањем

Сава Стојановић — Штука
гостионичар код „Кир Мите“.

1697 2—3

Изишао је из штампе и повезује се

Цена
70 потура
(35 новч.)

„РАД“

Цена
70 потура
(35 новч.)

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР

СА САВРЕМЕНИМ СЛИКАМА

за годину 1907.

Издање „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

Календарски део: Народно искуство о времену. — Корисне белешке. — Пасхалија. — Еванђеоски столпови. — Муслимански календар. — Јеврејски календар. — Четири годишња времена. — Помрачење. — Време. — Меркур, планета владарица. — О хри-

шћанским календарима. — Знаменити догађаји у Срба од М. Ђ. — Знаменити догађаји светски од Р. Н. — Српске православне црквено-школске автономне власти. — Српске православне црквене власти. — Владари држава у којима Срби живе.

ЗАБАВНИ ДЕО: **Песме:** Освета. Од Јова Г. Поповића. **Приповетке:** Паприкаш. (Прича из народног живота.) Од Ј. Т. — Наход. Од М. К. — **Повесница:** Кад смо и како смо се ми Срби доселили у Троједницу и у Угарску. Од Милана Недељковића. — Истину на среду. Од дра Жарка Миладиновића. — **Поука:** Америка — Чемерика. Написао — ор. — **Политика:** Тражимо своја права. Написао Јаша Томић. — **Из науке о здрављу:** Школа и здравље. Од М. К. — **Етнографске црте:** Наша гробља и порте. Написао Јован Гавриловић, парох. — Народна ношња. Написала Милена Миладиновић. — **Народна привреда:** Како да повећамо своје приходе? Од М. — Наши поседи од М. К. — О камати или интересу. Од Чеде Милутиновића. — **Пчеларство:** Инстикат и интелигенција у пчела. Написао Јован Живановић. — **Путопис:** Манастир Манасија. Написао Мита Петровић. — **Из устаничког живота:** Устанички разговор. Прибележио П—ко. — Опис слика.

Затим: Поштанска тарифа. — Поштанска тарифа за иноземство. — Тарифа за пакете по тежини. — Брзојавна тарифа. — Вашари. — Огласи.

СЛИКЕ: Насловна слика: Јаша Томић. — Остале слике: Др. Ђорђе Красојевић. — Јован Митрановић. — Др. Јован Манојловић. — Војвода Јован Бабунски. — Четник Стеван. — Др. Мита Мушицки.

— Др. Миша Михајловић. — Др. Младен Лисавац. — † Јован Стерија Поповић. — Др. П. Чингрија. — Др. А. Пуљеви. — † Ст. Сремац. — Вићентије Ђрџић, скопљански митрополит. — Др. Светозар Милетић и Гига Гершић из 1866. године. — † Доситеј Јовић, владика боко-которски. — Гига Гершић. — Ниче Томић, усташа. — Српски четник у Македонији Жика, — Милан, — Михајло Ивковић. — Јаша Мршкић.

Српска школа у Гилану у Ст. Србији. — Црква св. Димитрија у Солуну. — Српска православна црква у Трстенику. — Смедеревска саборна црква. — Српска основна школа у Травнику. — Призрен. — Врело Буне у Благају. — Невесиње. — Манастир Љубостиња у Србији. — Манастир Бездин. — Манастир Св. Ђурђа. — Иван планина. — Кућа, где се родио Јован Ст. Поповић. — Манастир Манасија. — Бела Кула у Солуну. — Црква светог Николе у Серезу.

Срби на гробу Саве Бјелановића. — Вуковарски српски соколи. — Председништво деџег одбора за помоћ пострадалима у Ст. Србији и Македонији. — Срби из околине Битоља. — Српске револуционарне вође у Ст. Србији и Македонији. — Војвода Стеван са својим усташима. — Српкиње у народној ношњи приликом забаве у Руми, даване у корист споменика Чика-Јовиног. — Хилендарска гарда, чувари манастира.

Календар „РАД“ штампан је на финој хартији у формату највећих наших календара, а износи 10 штампаних табака.

Цена му је 70 потура (35 новчића)

са поштарином 1 круна.

За Србију 85 пара динарских

Препродавци који узму већи број календара, имају рабата 33 1/3 % или сваки трећи календар, но поштарину плаћају они

Са поруџбинама треба се обратити једино на

Управу друштва „Рада“ у Руми.

15.000 марака за писма

равних, ретких, у гаранцију да су праве, неповређене, на жељу шаље на углед и избор уа 60-70% попушта, као и пеле комплете и исецке.

A. Weisz, Wien, I. Adlergasse 8. Бузовање.
Филијала у Лондону 1576 2-8

СУБОТИЧКА СРПСКА ШТЕДНИЦИЦА

Д. Д.

У СУБОТИЦИ

(преко пута железничке станице)

прима улоге на приплод и изда је зајмове уз врло повољне у-
ЛОВЕ.

627 30-33

ПИЈАНСТВО

ВОДИ

у злочин и беду

Пијан сам био увек, докле Франклово средство про-
тив пијанства висам упо-
требно. Данас већ са гну-
шањем скрећем главу сваком
жестоким пићу. К. М. месар.
Ово средство се ма у које
пиће може додати. По здрав-
ље није шкољиво. Потпуном

оброку од којег се мањ не може слати цена је
5 К. Ово се средство не може нигде добити или
поручити осим једино код: **FRANKL ANTAL**
Gyogyszertára Szeged, Felső város 30.
1473 8-40

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу
ва чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни
сокови покварени, и који су ради своје младишке лакоми-
слености и хрђаве навике своју живану систему и душевну
јакост уништили. Сад је најпрече време, да ово грозно
стање престане. Неко мора бити, који ће младише о
спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити
неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести сло-
бодно, без устезања и са поверењем приобити. Али није до
ста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таквом са-
весном специјалисти лечнику обратити, који о спољном жи-
воту може савете дати, те на евентуално већ постојећим
болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког увишеног позива и ва то је опште познати завод
др. Палоца, бившег болничког лечника, специјали-
сте Budapest VII. Kerepesi út 10.), где уз највећу тајну
може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашње-
ње о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесни-
ка очисте, живци ојачају, цела се система опрости од бо-
лести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед до-
сада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом
изведеног начина лечења у целој монархији једини
Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито
и брво лечи већ од толико година др. Палоци са веге-
тивним специјалним начином лечења и у најзанемаренијим
случајевима сифилитичне раке болести цени за мокрење, бе-
шике, живца и кичме, последике сифилиса, цурење семена,
ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, боле-
сти крви, болести коже, те све болести женске. За женске
посебна чеваоница и посебан удај. Ако ко ма из кога
разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо
оширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за
одговор прилопити). Након доконачаног лечења писма се
спале или на вахтен враћају се. Завод се брине и о специ-
јалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6
сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палок бивши болнички лечник, спе-
цијалиста Budapest Kerepesi út 10. 474 30-

Против кашља, промуклости и катара најбоље дјејствују

РЕТИЈЕВЕ

РЕМТЕ-БОНБОНИ!

При куповању треба пазити и нарочито тражити
РЕТИЈЕВЕ БОНБОНЕ, јер имаде много по-
дражавања. 1479 5-12

1 картон 60 потура
Купујмо само Ретијеве Ремете-бонбоне.

ПРОТИВ ЗНОЈЕЊА РУКУ И НОГУ

Потребљавајте дра Антона Блауа МАСТ
ПРОТИВ ЗНОЈЕЊА (Schweissalbe) До
бија се у апотеци „код Орла“, Нови Сад,
темеринска улица. 720 25 25

1413 7-10

ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ ЖЕНСКЕ ЛЕПОТЕ

најбоље је средство свуда омиљена и светског гласа

КОРНЕЛИЈА ПОМАДА ЗА ЛИЦЕ

Ова помада је извртно средство против пеге на лицу и рукама, митесера,
бубуљица и т. д., а уз то је нешкољива и хемијски чиста.

ЦЕНА: малој тегли са упутством 1 круна
великој тегли са упутством 2 круне.

Корнелија сапун 1 комад 1 круна. Може се добити код произвођача:

Апотека код „Круне“ МИЛЕТЕ ЛЕСКОВЦА
у Ст. Врбасу (Ó Verbász. Bácska).

604 45-

Може се добити и у Новом Саду у дрогерији г. Оскара Клајна.

Под својим надзором, тачна послуга и
најумеренија цена.

Најбоље врете плава камена, фарбе за жито
(Dipuu-Samenbeize)

Најфинија зејтина, пиринца, јеф-
тине кафе, ситна и крупна
грожђа, бираних бадема и
лешњика.

Минхенско шпатен пиво
у флашама.

Највећи избор мине-
ралне свеже воде.

Разне сорти си-
рева. Фриш-
ких сарди-
на и дру-
гих раз-
них
риба.

ДЕЛИКАТЕСА И ШЕНЦЕРАЈА ТРГОВИНА
Д. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД
Телефон бр. 76. Основана 1866.
Главна улица бр. 27.

Разна
калифор-
нијска воћа
праве мана-
стироке шљивовице

Грчка лековита
вина:
Mavrodaphne, Cypro,
Ahaier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за
теј, са спахилука надвојводе
Албрехта.
Најбоље врете вина бела и црна у
боцама по ванредно јефтиној цени.

198 30-

Под својим надзором, тачна послуга и
најумеренија цена.

За оне, који болују од стомака!

Свима онима, који услед наеба или претоварења стомака или услед рђавог тешко сварљивог,
сувог ладног или сувише врућег јела или на неуредног живота болове у стомаку, као:

катар у стомаку, грчеви у стомаку, притисак у стомаку,
тешко варење желуца или запаљење слузи

вадобити, то нека је овим препоручено добро кућевно средство, чије је дјејство већ од више година опро-
бано. То је

Hubert Ullrich'sche Kräuterwein.

Ово биљно вино, које је прављено од изврних лековитих биљака и
доброг вина, јача и оживљује организам човечијег желуца. Биљно вино
одстрањује ове тешкоће при варењу и дјејствује повољно на снажење жи-
ваца и отварање здраве крви.

Кад се за време употребе ово биљно вино, угушује већ у клици болест у стомаку. Зато га треба за
времена узимати. Знаци, као: главобоља, вагуш, подригивање, горушица, надимање, мука са повраћањем а
код хроничних (застарелих) болова стомака кад се у већој мери показују, нестану већ, и после неклико
најмање.

Заптивена столица и последице отуда, као: напињање, колика, дупање срца, неспава-
ња, успор крви у црној цигерици и слезини, шуљеви нестају брво
са пињем овог биљног вина. Биљно вино ствара апетит а поред лаке столице издваја из стомака и црева
све рђаве материје.

Мршавост, бледоћа, малокрвност, слабост јесу последице рђавог же-
луца, стварање недовољне кр-
ви и болесног стања цигерице црне. При мањкању апетита, нервозном и душевном нерасположењу, као
и чешкој главобољи, и непреспаваним ноћима, често таке особе неприметно пропадну. Биљно вино
даје опалог човечијој снази нова живота. Биљно вино појачава апетит, унапређује варење и хра-
нење, оживљује промену материје, убраује стварање крви, умирује раздражене нерве и ствара нову вољу
за живот. То сведоче небројена признања и захвалнице.

Биљно вино може се добити у флашама за 3 и 4 круне у апотекама: у Новом Саду, Петровара-
дину, Каћу, Г. Ковиљу, Бешки, Иригу, Ст. Футогу, Черевцу, Гложану, Петровцу,
Кулину, Ст. Керу, Темерину, Жабу, Бурђеву, Тителу, Сланкамену, Карловцима, Инђији, Руми, Митро-
вици, Ердевику, Илоку, Ст. Паланци, Старом Врбасу, Сентомашу, Федварцу, Ст. и Т. Бечеју, Врањеви,
Меленци, Чуругу, Елемиру, Перлеву, Фарнаждицу, Сакулама, Старој Павови, Вел. Бечкереку, Батајници,
Земуну, Београду, итд. као и у свима већим или мањим местима Аустро-Угарске и пограничних држава.
А разашљу и апотеке у Новом Саду поруке од 3 или више флаша биљног вина по оригинал-
ним ценама на све стране Аустро-Угарске.

Треба се чувати од подражавања!

Нарочито ваља захтевати

612 6-12

Hubert Ullrich'schen Kräuterwein.

Моје биљно вино није тајанствен лек. Делови су ови: малага-вино 480,0 вински спирт 100,0,
глицерин 100,0, црно вино 240,0, сок од јасена 150,0, сок од грешаља 320,0, фења, аниса, Јеленино ко-
рење, америкаанско корење, чемерике, иђиота, по 10,0. Ови саставни делови имају се намешати.

НЕМА ВИШЕ БУБУЉИЦА, аус шлага, митасера, пега од сунца, флеку или друге нечистоће у лицу, онај који употребљава светско, право енглеско, потпуно нешкодљиво краставчево млеко од Ц. Балаша, које лице свежи, бели и подмлађава. Успех је сигуран после два три пута кад се употреби. Треба пазити да на свакој флаши стоји име „Balassa“. — Једна флаша 2 К уз то прави енглески сапун од краставчевог млека. 1 кутија пудера 1 К и 20 пот. — Добија се у свакој апотеци. Разашиле поштом аптека С. BALASSA, Budapest Andrassy-Strasse. 47. — Дневно разашиле поштом. 1904-4 (IV)

Салон женског одела.
Maison Breslauer

Нови Сад
у дунавској улици бр. 22.

Енглеске костиме,
тоалете за улицу,
шпенцере од плиша и сомота, зимске тоалете, тоалете за балове и сватове, опреме за невесте, израђује се у моме салону уз варедно **јефтине цене.**
1455 8-10

Заштитна марка „Ленгер“
Liniment. Capsici comp.
замена за
Anker-Pain-Expeller
је старо опробано кућено средство, које се већ од преко 37 година као поуздан лек против костобоље, реуме и назеба употребљава.
Опомена. Због подражаја, која мање вреде, треба прегледати флаше пажљиво и узимати само оне са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом „Richter“ — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: Јосифа пл. Тереза, апотекара у Будимпешти. 1265 9 40
Dr. Richters Apotheke
zum „Goldenen Löwen“ in Prag
Elisabethstrasse № 5. neu.
Разашиле се дневно.

Бр. 15438. — 1906.
Објава вашара у Темишвару.
Овогодишњи Темишварски Св. Никољски

ЗЕМАЉСКИ ВАШАР
одржаће се од 13. децембра до 17 децембра п. р. 1906. год.
ДОТЕРИВАЊЕ СВАКОВРСНЕ МАРВЕ
на земаљски вашар дозвољено је од четвртка 13 децембра од 5 сати ујутру. У Темишвару 18. новембра п. н. 1906.
Од градске велике капетаније:
РУДОЛФ ВАНДЛ,
велики капетан.
1596 1-2

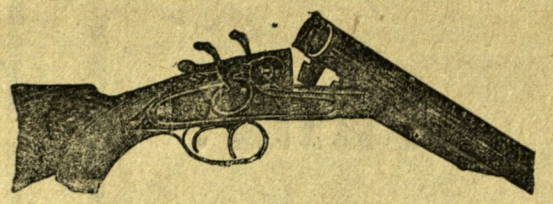
Најизврсније и најбоље тамбуре прави и разашиле
ПРВА СИСАЧКА ТВОРНИЦА ТАМБУРА
Ј. Стјепушин,
СИСАК (Хрватска)
1802 3-5
Одликована на париској изложби год. 1900-те на миленијској изложби 1896.
Обим тамбура и складност за тамбуре имаде разна гласбала као: гусле, гитаре, цитаре, мандолине, обарине, хармунике итд.
за које се шаље посебан ценик са сликама. „Тамбурашка школа“ од С. Томића за К 2 — ћирилицом тисана. У истој творници налази струковни лист „Тамбурица“ те стоји на годину К 8. — са прилогом.

КАШАЉ!
Ко на овај не пази, грешни против сопственог тела!
Кајзеровеј
ГРУДНЕ КАРАМЕЛЕ
с три језе
Лекарски опробане и препоручене против кашља, промуклости, катара, кривости и катара у ждрелу.
4512 нов. овер. сведоџба доказују, да оне одржавају оно, што обећавају.
Пакет по 20 и 40 потура код: **Омера Попова** у Карлову. **Д. Коде посл. Була Винкле** у Н. Саду. **С. Михајловића**, аптека у Ст. Павови. **К. Пероша** аптека у Вазанштуру. **Стефан Штрасер** аптекар у Карловци. **Јос. Хондл** аптекар у Руми, П. Вујанковић у Митровици. 1277 9-20

БРАЋА РАБШТЕР
НОВИ САД 1906 65-
ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ
Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

УГАЉ!
ПРИМА ПРАЈСКИ САЛОН УГАЉ,
Шалготарјанер и Врднички угаљ,
као и **КОКС**
имадемо увек на стоваришту,
по најјефтинијој дневној цени.
Уједно препоручујемо наше богато снабдевано стовариште
планинских горетни дрва
у најбољој каквоћи.
Браћа Шварц,
Нови Сад
128 10-12 рибња пијаца број 12.

Право уживање је теј
са марком „Thekaune“
само прави у пакетима са горњом заштитном марком.
Искључива продаја код
Браће Вагнера
у Новом Саду,
специјалитети у теју и руму.
Телефона бр. 105.
1635 4-10

РУКОТВОРНИЦА ОРУЖЈА

и пушкарски велики завод
ЈАМИСЛАВА ШВЕСТКА
Праг, (Чешка), Вацлавски трг бр. 53.
препоручује своје гласовите, одличне **ЛАНКАСТЕРКЕ**, које се здликују изванредним пуцањем као и необичном дуго-трајношћу. Званично одобрен специјалитет циви са ознаком: **Велефини армадски челик.**
ВЕЛИКИ ИЗБОР
револвера и флорберта.
„Једина фирма која је издала преко 100 страма челик, српско-хрватки цијеник, тискан и латиницом и ћирилицом Цијеник шаљем, када ми се пошаље 80 филира у поштанским листовима биљегамма и када ми се јави занимање. Захтевајте цијеник у властитом пробитку!“
Цене умерене.
973 18-20

Покушајте
и препоручите
производе
Видрине творнице хранлива
у Прагу VIII (Крањ Тешка.)
ценовник бадава.
1574 2-

СРБИН. Практичан економски чиновник, који је и самостално економичу водио, у свакој економској струци потпуно вичан са врло добрим сведоџбама велепоседника, стар 45 година, ожењен без деце, потпуно говори и пише српски, немачки и мађарски, тражи место. Извешћа ради обратити се на кућу бр. 35. Петефијева улица Нови Сад 1569 2-2

VENUS-CRÈME
bestes unschädlichstes Schönheitsmittel zur Pflege des Gesichtes und der Hände.
bereitet in:
APOTHEKE HEIL. PETRUS
RUMA

ВЕНУС КРЕМ
НАЈБОЉЕ И СВАКИМ НЕШКОДЉИВО СРЕДСТВО ЗА НЕГУ ЛИЦА И РУКУ ПРИРЕЂУЈЕ.
APOTHEKE HEIL. PETRUS
у РУМИ

Кроз низ година многострано опробано средство, које чисти кожу и улепшава лице, отклања после кратке употребе, ране и сваковрсне болести на кожи, као: сунчане пеге, флеку јетрењаче, лашајеве, црвенило са лица и носа, бледоћу и груб изглед лица, митесере, боре буџице и друге нечистоће са лица; штети лице од јаких сунчаних зрака и ветра. „Венус крем“ са „Венус сапуном“ ако употребе и старије женске даје нежност лицу и подмлађује га. Пошто крем није мастан може се и на дану употребити.
Прави само са горњим жигом ужеженим на теглици.
Венус-пудер 1. кутија К. 2. Венус-крем 1 теглица 1 К. 20 п.
Венус-сапун за тоалету 1 ком. 80 пот.
Венусов пудер је потпуно нешкодљив за употребу по дану и ноћи.
Пудера има: жут, роза и бело.

Purgantes-пастиле (ЗА ЧИШЋЕЊЕ).
Изврсно, и сигурног дејства јефтино средство за чистење, и код застарелог затвора столице. Пастиле су пријатног укуса и с тога их радо узимају како деца и одрасли исто тако и они који су осетљиви. Осим тога се те пастиле услед нешкодљивости стално могу употребљавати.
Кутија са 25 пастила стаје 1. круна.
Добија се код произвођача: **Jos. Hondl's Apotheke** zum „heil. Petrus“
in Ruma. 338 17-

Уз поузеће обратном поштом.

ПРИМА:

Улоге на књижице по

4%, „недељне улоге“

по уделу 50 потура

недељно са 4%.

Порезу на камату

плаћа сам завод.

511 47-

Основана 1870. године.

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЉУ

У НОВОМ САДУ,

Ћурчијска улица број 6.

Основана 1870. године.

ИЗДАЈЕ:

Зајмове на менице, об-

везнице и на непо-

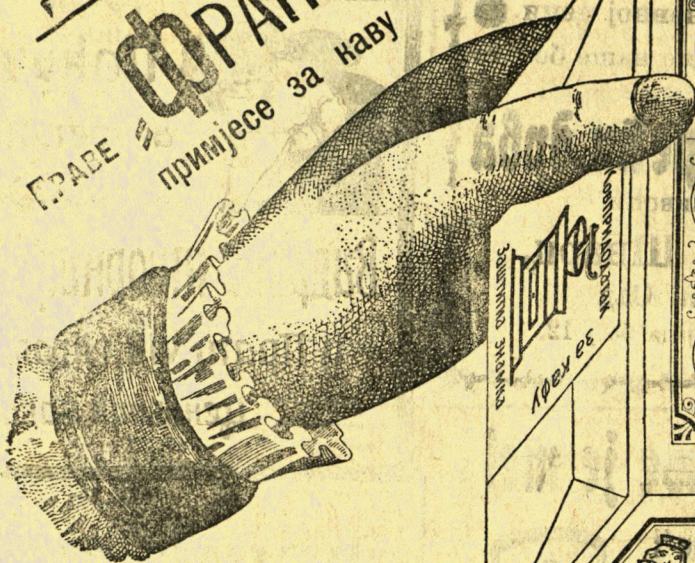
кретно имање под

најповољнијим

условима.

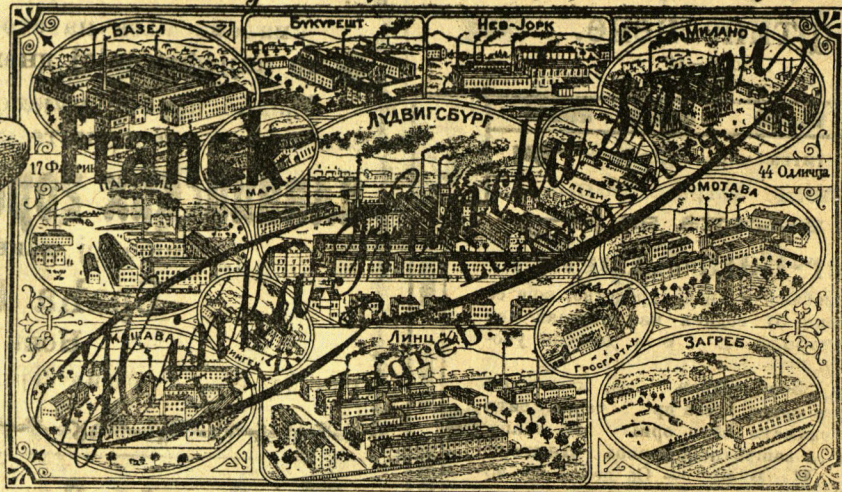
50г.

ДОВОЉНО ЈЕ
ОД
ГРАДЕ **ФРАНКК'ОВЕ**
ПРИМЈЕСЕ ЗА КАВУ

САМО ПОЛОВИЦУ ТОЛИКО,

Поштована домаћице! Пазите добро на наш поглед,

јер наше највише многе творнице и шиворе.

1/2 киле садржаја 500 грама

Праве

ФРАНКК'ОВЕ КАВЕ

ПРИМЈЕСА

као од других сурогата, јер је права **ФРАНКК'ОВА** примјеса за каву
1) снажнија, 2) лепше боје, 3) издашнија, дакле 4) јефтинија — 5) притом укуснија и затим још и
не одвише горка.

За црну каву: на 4 кашике зрна — 1 кашику **ФРАНКК'ОВЕ** примјесе за каву
„ белу „ „ 3 кашике зрна — 1 кашику **ФРАНКК'ОВЕ** „ „ „

D. X 642 O. 10 II

1589 1-8

R. W. W.

Путницима у Б. Пешту препоручује се

ЈОСИФА МАЈЕРА

хотел првог реда

КОД

Краљице Јелисавете
(Erzsébet szálloda)

најјефтинија кућа за породице у средини вароши универзитетна улица бр. 5.

У најближој близини паробродске станице. — Електрична веза на све стране.

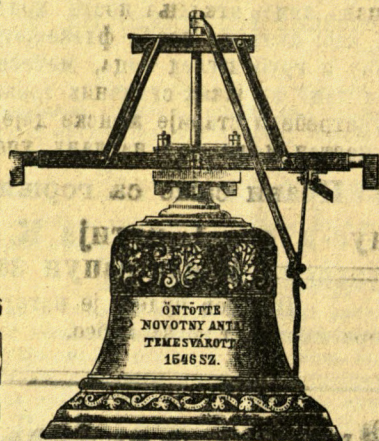
Телефон. — Електрично осветљење. — Ново реномиран хотел. — Купатило. — Потпун пансион за 4 круне.

Цене за собе од 1-60 па на више заједно с послугом и електричним осветљењем.

У случају дужег баљења значајни попуст у ценама. — Кафана и трапезарија јесу од најмилији у престоници. — Најпажљивија услуга редак мир и ред. — У близини хотела налази се универза, српска црква и школа, текелијанум и српска кафана.

1236 5-

Будимпешта.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

975 14-52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкима провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала, прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленаарском медаљом